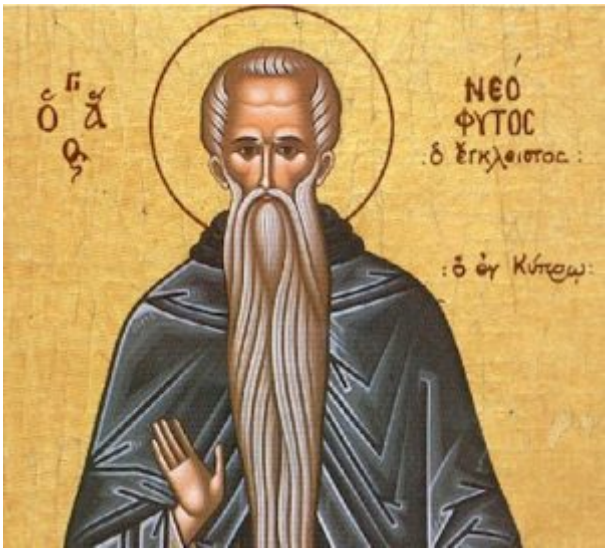
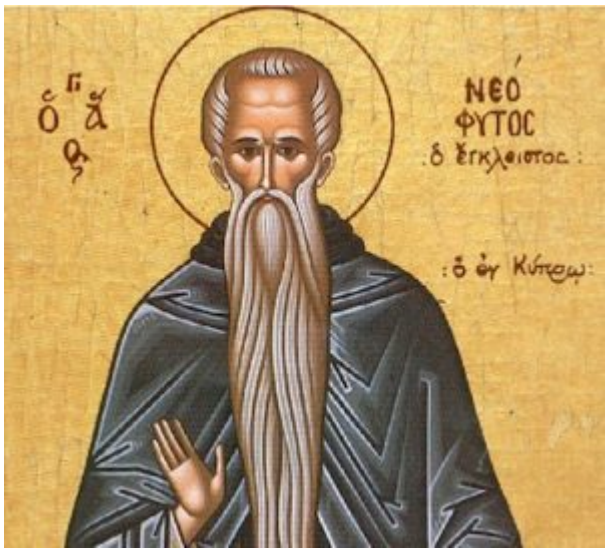
24 Ιανουαρίου 2023

Ὁ Ἔγκλειστος Ἅγιος Νεόφυτος ὁ Κύπριος (Κόντογλου Φώτης)

Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη

Αὐτὸς ὁ ἅγιος ἦτανε βλάστημα τῆς μοσκοβολημένης Κύπρου. Γεννήθηκε στὰ 1134 στὸ χωριὸ Λεύκαρα, ποὺ τώρα τὸ λένε Κάτω Δρῦ, κοντὰ στὴ Λάρνακα. Η Κάτω Δρῦ χτίσθηκε ὕστερα ἀπὸ τὴν κοίμηση τοῦ ἁγίου. Η γενιὰ του λεγότανε Καταμούτηδες καὶ βρίσκεται ἀκόμα. Ἀπὸ μικρὸς ἦτανε διαλεγμένος ἀπὸ τὸ Θεὸ νὰ γίνει ἅγιος. Γιατί δὲν συνήθιζε σὰν τ\’ ἄλλα τὰ παιδιὰ ποὺ παίζουνε καὶ διασκεδάζουνε, παρὰ ὁ μονάχος πόθος του ἦτανε νὰ ἀφοσιωθεῖ στὸν Χριστὸ καὶ τὴ θρησκεία του.

Σὰν γίνηκε 18 χρονῶν, οἱ γονιοὶ του τὸν ἀρραβωνιάσανε. Μὰ ὁ Νεόφυτος ἔφυγε ἀπὸ τὸ πατρικό του σπίτι καὶ πῆγε στὸ μοναστῆρι τοῦ Χρυσοστόμου στὸ βουνὸ

Κουτζουβέντη. Ὕστερα ἀπὸ δύο μῆνες τὸν βρήκανε οἱ δικοί του καὶ γύρισε στὸ σπίτι τους, μὰ δὲν ἔστερξε νὰ παντρευτεῖ, παρὰ ἤθελε νὰ καλογερέψει. Βλέποντας οἱ γονιοὶ του αὐτὴ τὴ στερεὴ ἀπόφασή του, τὸν ἀφήσανε λεύτερον. Βγαίνει λοιπὸν πάλι ἀπὸ τὸ σπίτι τους καὶ πηγαίνει γιὰ δεύτερη φορὰ στὸ μοναστῆρι τοῦ Κουτζουβέντη κ\’ ἔπεσε στὰ πόδια τοῦ ἡγούμενου παρακαλώντας τον νὰ τὸν κάνει δόκιμο. Καὶ κεῖνος τὸν ἔκανε. Ἐπὶ πέντε χρόνια φύλαγε τ\’ ἀμπέλια τοῦ μοναστηριοῦ καὶ μάθαινε νὰ λέγει ἀπ\’ ἔξω τὸ Ψαλτῆρι καὶ τ’ ἄλλα τὰ γράμματα. Ἀλλὰ δὲν τὸν εὐχαριστοῦσε ἡ ἀσκητικὴ ζωὴ σ\’ αὐτὸ τὸ μοναστῆρι, γιατί ἤθελε πιὸ αὐστηρὴ καλογερική, καὶ μίσεψε ἀπὸ κεῖ καὶ πῆγε στὸ Μελισσόβουνο κι\’ ἀσκήτεψε ἕνα χρόνο μέσα σ\’ ἕνα σπήλαιο.

Ὕστερα μπαρκάρησε καὶ πῆγε στὸν Ἅγιο Τάφο κι\’ ἀπόμεινε ἕξι μῆνες ἐκειπέρα. Μετά, γύρισε πάλι στὴν Κύπρο καὶ πῆγε στὴν Πάφο καὶ τὸν πιάσανε οἱ στρατιῶτες ποὺ φυλάγανε τὸ κάστρο καὶ τὸν βάλανε φυλακὴ ἕνα μερόνυχτο. Σὰν τὸν λευτερώσανε, τράβηξε παραμέσα στὸ νησὶ γιὰ νὰ βρεῖ μέρος ἥσυχο νὰ ἀσκητέψει. Περπάτησε ὅπως τὸν φώτισε ὁ Θεὸς κ\’ ἔφταξε σ\’ ἕνα μέρος ἀπογκρεμνό, καὶ ἔψαχνε ἀπὸ τὸν Ἰούνιο ἕως τὸν Σεπτέμβρη.

Τέλος βρῆκε ἕνα σπήλαιο ποὺ φωλιάζανε μέσα ὄρνια καὶ φίδια κ\’ ἔπιασε καὶ τὸ βάθαινε. Ἕνα χρόνο δούλεψε σκληρὰ κι\’ ἀποτελείωσε τ\’ ἀσκηταριὸ του τὴ μέρα τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Αὐτὸ τὸ σπήλαιο τὸ ὀνόμασε ὁ ἅγιος \”Ἐγκλείστρα\” κι\’ ὁ ἴδιος εἶναι γραμμένος στὸ συναξάρι του μὲ τ’ ὄνομα \”ὁ ἅγιος Νεόφυτος ὁ Ἔγκλειστος\”. Ἡ ἁγιωσύνη του ξακούσθηκε σὲ ὅλη τὴν Κύπρο καὶ προστρέξανε πολλοὶ νὰ μονάσουνε κοντά του. Τότε ἔπιασε κ\’ ἔχτισε μοναστῆρι μεγάλο, τιμημένο εἰς μνήμην τοῦ Τιμίου Σταυροῦ. Ὅλα βρίσκουνται ὡς τὰ σήμερα ἀπείραχτα.

Ἡ σπηλιὰ τῆς Ἐγκλείστρας εἶναι καταζωγραφισμένη ἀπὸ τὸν καιρὸ τοῦ ἁγίου Νεοφύτου, μὲ ὑποθέσεις ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιο καὶ μὲ ὁσίους σὲ σχῆμα ἥσυχο καὶ ἁπλό. Σ\’ ἕνα κελλὶ σκαμμένο στὸ παραμέσα μέρος τοῦ βράχου, βρίσκεται ὁ τάφος τοῦ ἁγίου. Μέσα σ\’ αὐτὸ τὸ σπήλαιο ἀπόμεινε κατακλειδωμένος μὲ νηστεία καὶ μὲ προσευχὴ ἐπὶ πολλὰ χρόνια. Μονάχα κάθε Κυριακὴ κατέβαινε μὲ μία σκάλα στὴν παρακάτω σπηλιὰ καὶ δίδασκε τοὺς μαθητές του. Σ\’ αὐτὴ τὴ διαγωγὴ ἔζησε πενηνταπέντε χρόνια καὶ μελετοῦσε τὴν ἁγία Γραφὴ μέρα καὶ νύχτα. Καὶ μὲ ὅλο ποὺ ἦτανε λιγογράμματος ὁ μακάριος, ἔγραψε πολλὰ ἁγιασμένα γραψίματα, γεμάτα ἀπὸ τὴν εὐωδία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, σὲ δεκαέξι βιβλία συναθροισμένα. Προεῖδε τὴ μέρα τῆς κοίμησής του καὶ μάζεψε γύρω του τοὺς μαθητές του καὶ τοὺς ὁρμήνεψε νὰ ζοῦνε μὲ ἀγάπη καὶ ὁμόνοια, σύμφωνα μὲ τὸν Κανόνα, ποὺ τοὺς ἄφησε γραμμένον. Παράδωσε τὸ πνεῦμα του στὸν Κύριο στὶς 12 Ἀπριλίου κατὰ τὰ 1215 ἀπάνω κάτω.

Αὐτὸς ὁ ἅγιος εἶναι ἀπὸ ἐκεῖνες τὶς ἁπλὲς ψυχὲς ποὺ δεχτήκανε τὸν Χριστὸ σὰν φυσικὴ θροφὴ τῆς ψυχῆς τους, δίχως νὰ μάθουνε γράμματα πονηρά. Τὸ πρῶτο βιβλίο, ποὺ ἔμαθε νὰ τὸ λέγει ἀπέξω καὶ ποὺ τ\’ ἀγάπησε πολύ, ἦτανε τὸ Ψαλτῆρι τοῦ προφητάνακτα Δαυΐδ. Ὕστερα ἀποστήθισε διάφορες εὐχὲς καὶ τροπάρια καὶ λόγια τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Κανένας ζωντανὸς ἄνθρωπος δὲν τὸν δίδαξε, γι\’ αὐτὸ μπορεῖ νὰ πεῖ κανένας πὼς ὁ ἅγιος Νεόφυτος εἶναι \”διδακτὸς Θεοῦ\”. Ὅ,τι ἔγραψε εἶναι γραμμένο μὲ τὸ δικό του τὸν τρόπο, εὐωδιασμένο ἀπὸ εὐλάβεια κι\’ ἀπὸ φόβο Θεοῦ. Ἔγραψε \”Ἑρμηνείαν εἰς τὴν Ἑξαήμερον\” ἤγουν γιὰ τὴ Δημιουργία τοῦ κόσμου, λόγους \”εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἰνδίκτου, εἰς τὸν Ἀρχάγγελον Γαβριήλ, εἰς τὸν ἅγιον μάρτυρα Μάμαντα, εἰς τὸ Γενέσιον τῆς Θεοτόκου, εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν Σταυρόν, εἰς τὸν ὁσιομάρτυρα Πολυχρόνιον\” καὶ πολλοὺς ἄλλους. Ἔγραψε ἀκόμα \”Περὶ τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου\”, \”Περὶ σεισμῶν διαφόρων\”, \”Ἑρμηνείαν τῶν Ψαλμῶν\” καὶ ἄλλα. Ἀπ\’ αὐτὰ σταχυολογήσαμε λιγοστὰ καὶ τὰ βάζουμε παρακάτω.

Στὴν Ἑρμηνεία τῆς Ἑξαημέρου, γράφει πῶς ἀποφάσισε νὰ γράψει γι\’ αὐτὴ τὴ μεγάλη ὑπόθεση: \”Μοῦ φαίνεται καλὸ νὰ πῶ ἀπὸ ποιὰ αἰτία ἔφθασα στὴν ἀπόφαση νὰ συντάξω τοῦτο τὸ βιβλίο. Τὸν καιρὸ λοιπὸν ποὺ μὲ φώτισε κάποια θεϊκὴ ἀνατολὴ ἄνωθεν καὶ μὲ ἔστρεψε μακριὰ ἀπὸ τὶς ματαιότητες τῆς ζωῆς, κι\’ ὁδήγησε τὰ πόδια μου σὲ ἴσιους δρόμους καὶ σὲ ὁδὸν εἰρήνης, ὥστε νὰ ἀκολουθήσω τὸ μοναχικὸ βίο, ξέφυγα κρυφὰ ἀπὸ τοὺς γονιούς μου κι\’ ἀπὸ τὰ ἐφτὰ τ\’ ἀδέρφια μου, ἀρσενικὰ καὶ θηλυκά, κ\’ ἔφθασα σὲ κάποιο ἅγιο μοναστῆρι. Ἐκειπέρα ἔτυχε νὰ ἀκούσω τὴν προφητεία ποὺ λέγει \”ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν\” καὶ τάλλα λόγια ποὺ ἔρχουνται κατόπι, καὶ πολὺ θαύμασα σὰν τ\’ ἄκουσα· γιατί δὲν εἶχα ἀκούσει ποτὲ τέτοιον λόγο, ἐπειδὴς ἤμουνα

ἀγράμματος καὶ δὲν ἤξερα οὔτε τὸ ἄλφα κ\’ ἤμουνα παιδὶ ὡς δεκαοχτὼ χρονῶν στὴν ἡλικία. Καὶ τόσο θαύμασα ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ ποὺ ἄκουσα καὶ τόσο πολὺ τ\’ ἀγάπησε ἡ ψυχή μου, ποὺ μακάρι ἔλεγα νὰ διαβάζανε τέτοια ἀναγνώσματα καὶ νὰ τάκουγα, μ\’ ὅλο ποὺ δὲν καταλάβαινα τὸ νόημα ποὺ εἴχανε, ἐκτὸς τὸ \”ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς καὶ ὅτι εἶδεν ὁ Θεὸς ὅτι καλὰ λίαν\” καὶ τίποτα περισσότερο ἀπ\’ αὐτὰ δὲν ἔνοιωθα. Ἀλλὰ δὲν ἤθελα νὰ ρωτήσω καὶ κανέναν νὰ μοῦ τὰ ἐξηγήσει, καὶ μονάχα μέσα στῆς καρδιᾶς μου τὸν κρυφὸν τόπο φύλαγα αὐτὸ τὸ θαῦμα. Καὶ σὰν μὲ βάλανε οἱ γέροντές μου νὰ κλαδεύω τ\’ ἀμπέλια, ἔπιασα νὰ μαθαίνω κάποια γράμματα μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ καὶ τὶς εὐχὲς ποὺ λέγανε οἱ μοναχοὶ τὴ νύχτα καὶ τὴ μέρα. Μὰ ἡ θεία χάρη μου χάρισε περισσότερο κι\’ ἀπὸ αὐτά, ὥστε νὰ μάθω νὰ λέγω ἀπ\’ ἔξω ὁλόκληρο τὸ ἱερὸ Ψαλτῆρι. Καὶ σάν μοῦ ἦρθε πάλι κάποια φώτιση νὰ φύγω ἀπὸ τὸ θόρυβο τοῦ κοινοβίου καὶ νὰ πάγω νὰ ἡσυχάσω, τότε ἤβρα καιρὸ ἡσυχίας, κ\’ ἐπειδὴ εἶχα στὴ θύμησή μου αὐτὰ τὰ θεϊκὰ λόγια ποὺ εἶπα, ἔψαχνα νὰ βρῶ περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλο βιβλίο ἐκεῖνο τὸ προφητικό. Καὶ σὰν τὸ βρῆκα, τὸ ἔμαθα ἀπ\’ ἔξω μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὸν πόθο ποὺ εἶχα γιὰ ὅσα ἔλεγε. Κ\’ ἔμαθα ὄχι μονάχα τὴν ἑξαήμερη κοσμοκτισία, ἀλλὰ κι\’ ὅσα λέγει γιὰ τὸν Παράδεισο καὶ γιὰ τὴν παράβαση, γιὰ τὸν κατακλυσμὸ καὶ γιὰ τὴν πυργοποιΐα, ἕως τὸ φίλο τοῦ Θεοῦ τὸν Ἀβραάμ, κι\’ εἶχα πολὺ θαυμασμὸ γιὰ τὰ θεϊκὰ λόγια αὐτῆς τῆς Γραφῆς\”.

Γιὰ τὶς συμφορὲς τῆς Κύπρου γράφει \”Περὶ τῶν κατὰ τὴν χώραν Κύπρον σκαιῶν\”, κι\’ ἀρχίζει μὲ τοῦτα τὰ λόγια: \”Τὸ σύννεφο σκεπάζει τὸν ἥλιο κ\’ ἡ ἀντάρα τὰ ὄρη καὶ τὰ βουνά, καὶ μποδίζανε τὴ ζέστη καὶ τὴ φωτεινὴ ἀχτίνα τοῦ ἥλιου γιὰ λίγον καιρό. Κ\’ ἐμᾶς μᾶς ἔχει σκεπασμένους δώδεκα χρόνια τώρα σύννεφο κι\’ ἀντάρα ἀπὸ βάσανα ἀπανωδιαστὰ ποὺ πέσανε ἀπάνω στὴ χώρα μας. Γιατί σὰν πῆρε τὴν Ἱερουσαλὴμ ὁ ἄθεος Σαλαχαντὴς καὶ τὴν Κύπρο ὁ Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνός, σκεπάσανε τὸν τόπο χειρότερα ἀπὸ ἀντάρες καὶ φουρτοῦνες, πολέμοι καὶ ταραχὲς κι\’ ἀκαταστασίες, κουρσέματα κ\’ αἱματοχυσίες. Γιατί νά, ὁ ζωηφόρος τάφος τοῦ Κυρίου καὶ τάλλα τὰ ἅγια δοθήκανε στοὺς σκύλους Μουσουλμάνους γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας καὶ δακρύζει γιὰ τούτη τὴ συμφορὰ κάθε ψυχὴ π\’ ἀγαπᾷ τὸ Θεό. Σὰν τὰ εἴδανε αὐτά, ταραχθήκανε τὰ ἔθνη καὶ τὰ βασίλεια, κατὰ τὸ γραμμένο, ὁ Ἀλαμάνος λέγω κι\’ ὁ Ἐγκλινίας καὶ σχεδὸν κάθε ἔθνος κίνησε γιὰ νὰ σώσει τὴν Ἱερουσαλὴμ καὶ δὲν μπορέσανε νὰ κάνουνε τίποτα. Καὶ νά, δώδεκα χρόνια, καὶ τὰ κύματα ἀγριεύουνε καὶ ψηλώνουνε χειρότερα… Κι\’ αὐτὰ συγχωρηθήκανε νὰ γίνουνε γιὰ τὶς ἁμαρτίες μας τὶς μεγάλες, μὲ δίκαια ἀπόφαση τοῦ Θεοῦ, γιὰ νὰ ταπεινωθοῦμε κ\’ ἴσως συγχωρεθοῦμε. Εἶναι μία χώρα Ἰγκλιτέρρα, πιὸ μακριὰ ἀπὸ τὴ Ρωμανία κατὰ τὸ βοριά, κι\’ ἀπὸ δαύτη σύννεφο Ἰγκλίνων μαζὶ μὲ τὸν ἄρχοντά τους μπήκανε σὲ κάτι καράβια μεγάλα ποὺ τὰ λένε νάκκες καὶ ταξιδέψανε γιὰ τὰ Ἱεροσόλυμα. Τότε τράβηξε γιὰ τὰ Ἱεροσόλυμα κι\’ ὁ βασιλιὰς τῶν Ἀλαμάνων μὲ ἐννιακόσιες χιλιάδες. Μὰ αὐτός, περπατώντας κατὰ τὰ ἀνατολικὰ μέρη τοῦ

Ἰκονίου, ἔχασε τὰ στρατεύματά του ἀπὸ τὸ περπάτημα κι\’ ἀπὸ τὴν πεῖνα κι\’ ἀπὸ τὴ δίψα κι\’ ὁ ἴδιος ὁ βασιλιὰς πνίγηκε μέσα σ\’ ἕναν ποταμὸ καβάλλα στ\’ ἄλογό του. Κι\’ ὁ Ἴγκλιτερ ἦρθε στὴν Κύπρο καὶ τὴ βρῆκε σὰν χαροκαμένη μάνα…

Ἡ χώρα μας εἶναι σὰν τὴ θάλασσα ποὖναι ἀγριεμένη ἀπὸ πολλὴ ἀνεμοζάλη. Καὶ μάλιστα ἡ συμφορὰ μας εἶναι χειρότερη κι\’ ἀπὸ τὴν ἄγρια τὴ θάλασσα. Γιατί ἡ θάλασσα, σὰν περάσει ἡ ἀγριάδα της, ἔρχεται ἡ γαλήνη, ἐνῷ σ\’ ἐμᾶς ἡ φουρτούνα χειροτερεύει κάθε μέρα κ\’ ἡ μανία της δὲν ἔχει τέλος. Στὸ Λευϊτικὸ βιβλίο εἶναι γραμμένα ὅσα βρήκανε τὴ χώρα μας, πολέμοι, σπάρσιμο χωρὶς ἀπολαβή, φάγωμα τῶν κόπων μας ἀπὸ τοὺς ὀχτρούς μας. Κ\’ ἡ δύναμή μας γίνηκε ἕνα τίποτα· κι\’ ἀπομείναμε λιγοστοί. \”Πορευθήκατε σὲ μένα πλάγια, μᾶς λέγει ὁ Θεός, κ\’ ἐγὼ θὰ πορευθῶ σὲ σᾶς μὲ θυμὸ πλάγιον\”. Κι\’ ἀληθινὰ ἔτσι εἶναι· γιατί ἂν δὲν κουτσαθεῖ κανένας, οὔτε κι\’ ὁ γιατρὸς τὸν κόβει μὲ τὸ νυστέρι, κι\’ οὔτε τοῦ καίει τὸ πονεμένο μέρος. Λοιπὸν εἶναι φανερὸ πὼς κ’ ἐμεῖς, ἂν δὲν πικραίναμε κάποτε τὸν πανάγαθο γιατρό μας καὶ δὲν πηγαίναμε σ\’ αὐτὸν πλάγια, κ\’ Ἐκεῖνος δὲ θὰ φερνότανε σὲ μᾶς πλάγια καὶ δὲ θὰ μᾶς πίκραινε γιὰ νὰ σωθοῦμε”.

Πηγή: agiazoni.gr